

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 380/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Roberta Šorla predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], právne zastúpeného JUDr. Evou Koleničovou, Paulínska 20, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Up 353/2020 zo 14. apríla 2020 a uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Up 353/2020 z 23. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Up 353/2020 z 23. júna 2020 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. **O d k l a d á** vykonateľnosť platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16 Up 353/2020 zo 6. marca 2020 do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

3. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), právne zastúpeného JUDr. Evou Koleničovou, Paulínska 20, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 Up 353/2020 zo 14. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) a uznesením okresného súdu sp. zn. 16 Up 353/2020 z 23. júna 2020 (ďalej len „uznesenie sudcu“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ je žalovaným v upomínacom konaní vedenom okresným súdom. Predmetom konania je zaplatenie sumy 6 236,97 € s príslušenstvom. Okresný súd v konaní rozhodol platobným rozkazom sp. zn. 16 Up 353/2020 zo 6. marca 2020 (ďalej len „platobný rozkaz“).

3. S doručením platobného rozkazu bol s'ťažovateľ poučený o tom, že odpor proti platobnému rozkazu je potrebné podať buď na tlačive, ktoré mu bolo fyzicky doručené spolu s platobným rozkazom, alebo na elektronickom formulári, ktorý je dostupný na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) v sekcii vzory podaní a formuláre (presnejšie <https://www.justice.gov.sk/Formulare/Stranky/Upominacie-konanie.aspx>).

4. S'ťažovateľ podal odpor elektronickými prostriedkami. Odpor z materiálneho hľadiska spĺňal všetky náležitosti platného procesného úkonu. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka odpor proti platobnému rozkazu podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov

(ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) odmietol. Dôvodom bola skutočnosť, že odpor nebol podaný na elektronickom formulári, teda na predpísanom tlačive; ostatné formálne podmienky podania odporu boli splnené.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť. O nej rozhodol okresný súd uznesením sudcu tak, že ju zamietol. V zamietavom rozhodnutí okresný súd sťažovateľovi vytkol, že si sám vybral formu, v akej bude odpor podávať. Teda keďže si z dvoch možností nezvolil písomnú, ale elektronickú formu podania, mal byť do detailu znalý právnej úpravy a odpor podať na elektronickom formulári. Okresný súd dodal, že odpory podávané v listinnej podobe síce bežne akceptuje, ale keďže si sťažovateľ zvolil formu, ktorú, zjednodušene povedané, už z akýchkoľvek dôvodov nezvládol dodržať, a o to viac, že bol kvalifikovane právne zastúpený, bude za to niesť následky v podobe straty sporu (v tomto čase je vec v štádiu začatia exekučného konania, pozn.). V tejto súvislosti bolo sťažovateľovi ešte ozrejmene, že zákon o upomínacom konaní je alternatívnym spôsobom riešenia sporov, pozná výlučne elektronické konanie a predpokladá podávanie návrhov vo forme štandardizovaných elektronických formulárov dostupných na webovom sídle ministerstva spravodlivosti (v už uvedenej sekcii, pozn.) a na urýchlenie určitej sporovej agendy vyžaduje formálnu prísnosť v podobe formulárového konania.

6. Osobitne k sťažovateľovej námietke, ktorou apeloval na svedomie súdu citáciou z usmernenia ministerstva spravodlivosti pri upomínacom konaní (zverejneného taktiež na webovom sídle ministerstva, presnejšie <https://obcan.justice.sk/ezaloby> v časti „Podania v upomínacom konaní“, pozn.), podľa ktorej „[s]úd však prihliadne aj na odpor, ktorý bude podaný aj inak ako na predpísanom tlačive“, súd uviedol, že toto usmernenie má len informatívny charakter a nie je právne záväzným aktom, ktorým by bol viazaný.

7. Sťažovateľ podal proti uzneseniu sudcu ústavnú sťažnosť. V nej namieta formalizmus. Formalizmus takej intenzity, že mu bola odňatá možnosť predniesť pred súdom argumenty na svoju obranu. Sťažovateľ súdu zaslal vecne odôvodnený odpor a výsledkom súdnej činnosti bola odpoveď, že ho nezaslal na predpísanom tlačive, čím stráca spor. Sťažovateľ poukazuje na to, že za situácie, keby podal rovnaký odpor v listinnej

forme, bol by súdom akceptovaný, a to aj keby nebol podaný na predpísanom tlačíve, čím okresný súd favorizoval elektronickú formu podania pred listinnou. Sťažovateľ poukazuje jednoducho na to, že žalobkyňa dosiahla úspech v konaní, v ktorom mu súd nedal ani len šancu sa brániť.

8. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka a napadnutým uznesením sudcu, aby obe napadnuté uznesenia zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, sťažovateľovi priznal finančné zadost'účinenie v sume 7 000 € a náhradu trov konania.

9. Priznanie finančnej satisfakcie sťažovateľ odôvodnil tým, že má slúžiť ako kompenzácia voči začatému exekučnému konaniu, v dôsledku ktorého mu bol zablokovaný bankový účet a v súčasnosti je takmer bez finančných prostriedkov.

10. Sťažovateľ osobitne navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť platobného rozkazu, ktorý sa v dôsledku uznesenia vyššieho súdneho úradníka a uznesenia sudcu stal právoplatným. Odloženie vykonateľnosti platobného rozkazu odôvodňuje tým, že na základe začatej exekúcie nie je schopný splácať spotrebný úver (s mesačnou splátkou vo výške 270 €), v dôsledku čoho sa dostane do registra dlžníkov. Navyše, nebude mať finančné prostriedky na výživné pre maloleté deti (200 € mesačne) a napokon nezostanú mu prostriedky na zabezpečenie si stravy, liekov (sťažovateľ je diabetik) a cesty do práce. Sťažovateľ sa v súvislosti s exekúciou obáva zhoršenia zdravotného stavu a argumentuje, že jeho platobná neschopnosť v dôsledku blokácie účtu je aj v neprospech žalobkyne.

II.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc.

16. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

III.1 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením vyššieho súdneho úradníka

18. Ústavný súd tu v krátkosti poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už meritórne preskúmal na základe sťažnosti okresný súd (sudca), ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa.

19. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

III.2 K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením sudcu

20. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde preskúmal a zisťoval, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 39, § 43, § 123) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Keďže nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani dôvody na jej odmietnutie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých treba posúdiť v konaní vo veci samej, prijal ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením sudcu na ďalšie konanie.

III.3 K odkladu vykonateľnosti platobného rozkazu

21. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

22. Podľa § 131 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení.

23. Ústavný súd preskúmal návrh sťažovateľa na odklad vykonateľnosti platobného rozkazu a zistil, že sťažovateľovi hrozí v dôsledku jeho výkonu s ohľadom na ním predstreté okolnosti závažná ujma v podobe dlhovej pasce a odložením vykonateľnosti nebude ohrozený žiaden verejný záujem.

24. Pri posudzovaní návrhu na odklad vykonateľnosti ústavný súd vzal do úvahy vzájomnú podmienenosť platobného rozkazu a uznesenia sudcu. Uznesením sudcu bolo rozhodované o sťažnosti proti odmietnutiu odporu podanému proti platobnému rozkazu. Keďže sťažnosť bola zamietnutá, platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným exekučným titulom.

25. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na odloženie vykonateľnosti platobného rozkazu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu